

כיצד מעברין פרק חמישי עירובין

נד.

עין משפט גר מצוה

ג א מיי פ"ג מהלכות
מ"ת הלכה יב סג
עשין ע"ש ע"ש י"ד ס"י
רמו סתף כב:
ד ב מיי שם הלכה ט:
ה ג מיי וסמך שם טו"ש ע"ג
שם סתף כא:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לא זכר
ר"ח (להתקנות) ח"מ
ו"כ ס"א להתמהמה
ו"כ ע"ג ע"ג:
שם הלכה ד' ו' ר"ח
שם הלכה ד' ו' ר"ח
הרוח הקודש:

גליון הש"ס

גמ' א"ל רב לרב המנוא.
עין לקמן דף סג ע"א
ת"ה רב המנוא:
שם חש בראשו יעקב
במורה. ע"י מרת חיי
שענתה דף טו ע"ב ד"ה
אסור להמפלות:

מוסף רש"י

דמי האי מויגא למויגא
דרבא. שפטיה רבא לומד
לפניו היה מוה' לו בענין זה
(ד"רס הו). לא התב
אברעדי. לפי שהגם לנו
שאל לו מקלה או מי
להשפיל דעמו (שם).
כמדבר זה. מלמד מוה'
מחלל לכל (שם). נחליאל.
נעמתי לו המורה כמו מלה
(שם).

רב ניסים גאון

רבה היא ליה מילתא לרב
יוסף בהרד"ה. תמצא פירוש
הדברים שארעו ביניהן
בפרק הנדר מן הירק
בבב"ב (ברן) מר שמואל
(מר) פקיד דליחון תליסר
אלין וזו לרבא מן
אלתא דבהר פניא. שלח
רבא לקמיה דרב יוסף
אלתא היכי מיקריא. אמר
רב יוסף ושוין בנדר מן
הב' המינים. אמר ליה
אביי מי דמי, (וכו אקלא)
[תבואה לא] משמע אלא
ה' המינים. אלתא כל
מילי (דשמעא) [משמע].
דאלתא לקמיה (דר'
אבא) [דרבא] אמר להון
היא לא איבעיא לי
דאלתא כל מילי משמע,
היא היא דאיבעיא לי
שכר בתים ושכר ספנות
מאי, מי אמרינן כיון
דפתחן לאו אלתא היא.
או דלמא כיון דלא ידע
פתיחיה זו אלתא היא.
אמריה קמיה דרב יוסף
[אמן] וכי מאחר דלא
צריך לן אמאי שלח לן.
צריך רב יוסף. שמע
רבא ואתא לקמיה ביומא
דכיפורי.

רבינו הננאל

אמריה ליה חביב ערוכה
בכל משמרה אם ערוכה
ברמי"ח אברים נשמרת
לבב ואם לאו אינה
נשמרת. אמר ליה רב
שמואל לרב יהודה
שינא פתח פומך קרי
ותני כי היכי דתורין
חיי, שנאמר כי חיים הם
למוצאיהם בפיו. תנא
תלמידי היה לר' אליעזר
שנתייב שרפה למקום,
ואמרו (המקום) הניחו
אימתי בעת שדבר בעתו
מקום שנאמר לנצח, כגון
כחיה זו שרודרת ואוכלת,
יאכל פריה, נוצר התנייה

תלמודו מתקיים צדו: שהכל דשין אוסו. שאין לו גבות (א) שהכל
מפני דריסת רגלי בני אדם כך לחיייו אינן נלאין מלחור על למודו
וללמד לאחרים: לא נשפחה. חרות משמע חקוק ואינו נמתק לעולם.

על ידי הלוחות היתה תורה חקוקה
לישראל מהשתכח מהן עולמית: על
הלוחות. בשציל הלוחות היו בני
ישראל בני חורין: ממדבר מנסה.
אם כמדבר הוא תורה נתונה לו
במתנה ולא ישכח: מילתא. כעס:
אמר. רבא חזיל אפייסיה לרב יוסף:
מוגא צמיס: רב יוסף קני נסור הוה
ולא היה רואהו והכירו צטעס היין
שהוא מוגו לפי שהיה מכיר רב יוסף
צמוגו של רבא מתחילה שהיה צקי
לימן מייס צמדה: כל גיח ישא. אף
על גב דלאו גבי הני קראי כתיב דרשי
ליה דמי שצא ליה גיח שהוספל חזור
ומתנשא: שדורסא ואוכלת. מיד
לאחר הריגתה. שאינו מקפיד על
מענוגים אלא אוכל צשר צלא תכלין
וכן שאר עינוגין: שפסחה. צטיט.
היינו מי שאינו הולך אחר צבות לקוח
צמאכלו אם לא נצבשל כל צרכו. ל"א
שדורסת ואוכלת לאחר הריגתה
אוכלת מיד כך תלמיד חכם מחזור על
תלמודו מיד כשמקצלו מרבו מסכתת
מנבל עצמו על דברי תורה לשון זה
נראה צעניי לפי שמצינו בכל הש"ס
שדרך תלמידי חכמים להקפיד על
מאכלן דרך גדולה וכבוד (ולמשה)
מלצושיהו (שם) דלמדי (שם) וכלמשה
אחצו מות: לעני. לזה ששם עצמו
כעני. וללשנא צמרא ששם עצמו כעני
לחור עליה: סאנס. אילין:
כל

כמות הקב"ה מדת בשר ודם מדת בשר ודם אדם נותן סם לחבירו לזה
יפה ולזה קשה אבל הקב"ה אינו כן נתן תורה לישראל סם חיים לכל גופו שנאמר וכלל בשרו מרפא א"ר
אמי מ"ד⁵ כי נעים כי תשמרם בבטנך יכונן יחדיו על שפתיך אימתי ד"ת¹ נעי' בזמן שתשמרם בבטנך ואימתי
תשמרם בבטנך בזמן שיכונן יחדיו על שפתיך ר' זירא אמר מהכא⁶ שמחה לאיש במענה פיו ודבר בעתו מה
טוב אימתי שמחה לאיש בזמן שמענה בפיו ל"א אימתי שמחה לאיש במענה פיו בזמן שדבר בעתו מה טוב
ר' יצחק אמר מהכא⁷ כי קרוב אליך הדבר מאד בפך ובלבבך לעשותו אימתי קרוב אליך בזמן שבפך
ובלבבך לעשותו רבא אמר מהכא⁸ תאות לבו נתתה לו וארשת שפתיו כל מענת סלה אימתי תאות לבו
נתתה לו בזמן שארשת שפתיו כל מענת סלה רבי רמי כתיב תאות לבו נתתה לו וכתוב וארשת שפתיו כל
מענת סלה זכה תאות לבו נתתה לו לא זכה וארשת שפתיו כל מענת סלה תנא דבי ר"א בן יעקב כל מקום
שנאמר נצח סלה ועד אין לו הפסק עולמית נצח דכתיב⁹ כי לא לעולם אריב ולא לנצח אקצוף סלה
דכתיב¹⁰ כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צבאות בעיר אלהינו אלהים יכוננה עד עולם סלה ועד
דכתיב¹¹ ה' ימלוך לעולם ועד: (סימן ענקים לחיי לוחות חרות): א"ר¹ (אליעזר) מאי דכתיב³ וענקים
לגגרותיך אם משים אדם עצמו כענק זה שרף על הצואר ונראה ואינו נראה תלמודו מתקיים בידו ואם לאו
אין תלמודו מתקיים בידו ואמר ר"א מאי דכתיב¹² לחיו כערוגת הבשם² אם משים אדם עצמו כערוגה זו
שהכל דשין בה וכבושם זה שהכל מתבשמן בה תלמודו מתקיים ואם לאו אין תלמודו מתקיים וא"ר¹
(אליעזר) מ"ד¹³ לוחות אבן אם אדם משים עצמו את לחיייו כאבן זו שאינה נמחית תלמודו מתקיים בידו ואם לאו
אין תלמודו מתקיים בידו וא"ר¹⁴ (אליעזר) מאי דכתיב¹⁴ חרות על הלוחות אלמלי לא נשתברו לוחות הראשונות
לא נשתכחה תורה מישראל רב אחא בר יעקב אמר¹⁵ אין כל אומה ולשון שולשת בהן שנאמר חרות אל תיקרי
חרות אלא חירות אמר רב מתנה מאי דכתיב¹⁵ ומדבר מתנה אם משים אדם עצמו כמדבר זה שהכל דשין
בו תלמודו מתקיים בידו ואם לאו אין תלמודו מתקיים בידו¹⁶ רבא בריה דרב יוסף בר חמא הוה ליה מלתא
לרב יוסף בהדיה כי מטא מעלי יומא דכיפורי אמר איזיל ואפייסיה אזל אשכחיה לשמעיה דקא מויג ליה כסא
אמר ליה הב לי ואימוגיה אנא יהב ליה מווגיה כדמעמיה אמר¹⁷ דמי האי מויגא למויגא דרבא בריה דרב יוסף
בר חמא א"ל אנא הוא¹⁸ א"ל¹⁸ לא תתיב אכרעיד עד דמפרשת לי הני קראי מאי דכתיב¹⁵ ומדבר מתנה וממתנה
נחליאל ומנחליאל במות ומבמות הגויא א"ל אם אדם משים עצמו כמדבר זה שהכל דשין בו תורה ניתנה לו
במתנה וכיון שניתנה לו במתנה נחלו אל שנאמר וממתנה נחליאל וכיון שנחלו אל עולה לגדולה שנאמר
ומנחליאל במות ואם מגי'ס לכו הקדוש ברוך הוא משפילו שנאמר ומבמות הגויא ואם חוזר בו הקב"ה מגביהו
שנאמר¹⁶ כל גיא ינשא אמר רב הונא מ"ד¹⁷ חיתך ישבו בה תכין בטובתך לעני אלהים³ אם אדם משים
עצמו כחיה זו שדורסת ואוכלת ואיכא דאמרי שמוסרת ואוכלת תלמודו מתקיים בידו ואם לאו אין תלמודו
מתקיים בידו ואם עושה כן הקדוש ברוך הוא עושה לו סעודה בעצמו שנאמר תכין בטובתך לעני אלהים א"ר
חייא בר אבא א"ר יוחנן מאי דכתיב¹⁸ נוצר תאנה יאכל פריה למה נמשלו דברי תורה כתאנה מה תאנה זו

צטעה ציה. צעטה צו: פורין חיי. שפתיך ימים: סוף אכול. אם
יש לך ממון לההנות עמך אל תמתיך עד למחר שמה תמות ושוב אין
לך הנאה: דענמא דחזוין מנייה גרסינן: כהנולא דמי. היום שנו
ולמחר אינו דומה לחופה שהולכת מהר: אם יש לך. ממון: ואין

למוס הפממה. עיכוב כי פתאום
הארס מת: חוק. מוון: מי יגיד לך.
אם נשאר צידס שמה יצדדוהו: הללו
נוצלין. כלומר כשהן גדילין גדילה
פרנסתן ועושרן עמהן ואינן צריך
להדאג עליהן: והללו נוצלין. ממיס.
לשון והעלה נצל [ירמיה מ]: יפה. לחולו זה
וקשה לחולו זה יפה לנצו ועל לעינים:
שפסמס צצטנך. שכן שמוריס
צידך שאינו משמחין ממך: יכונן
יחד. שמתה סודרן ומולין צפה
ולא צנימגוס וצלמשה: אימתי שמה
וכו' צומן. שידוע לדרוש הלכות חג
צמו. ד"א אימתי שמה לאיש אימתי
אדם שמה צמלמודו צומן שיש לו
מענה כששולין ממנו דבר הלכה:
שארש. ספירת שפתיו כל תמנע
סלה כשנתת צו דעת להוליא צשפתיו:
וכה. אם יש לו מול טוב תאות לבו
נתת לו צצצוד שהוה מתאנה צבה לו
תאותו עד שלא יאכלנה: לא זכה.
צריך⁶ להמתקמקמ וכהצטער: כי לא
לעולם אריב ולא לנצח אקצוף. אלמא
לנצח לשון עולם הוא. מדסמין ליה
וכן עד עולם סלה אלמא סלה לשון
לעולם משמע: שרף לנאור. שאינו
מנולמס צצצוק סביב הנאור אלא
שרפוי צצצות כך הוה נעים ומרובה
לצריית: ונראה ואינו נראה. כשנצציה
לוארו נראה מתחת זקנו ורוב פעמים
שקנטרו וזקנו מכסין אותו. כך אם
תלמיד חכם הוה אינו רודף לנצח
ולנצח צצוק אלא יושב ומחזר על

לוי אדם גדול שימש. כתיב נעים כי תשמרם בבטנך. אימתי דברי תורה נעימים בשעה שתשמרם בבטנך, כיצד בעת שיכונן יחדיו על שפתיו. כתיב שמחה לאיש במענה פיו.
מה טוב. ר' יצחק אמר מהכא כי קרוב אליך הדבר מאד, בשעה שבפך ובלבבך לעשותו. תאות לבו נתת לו, אם זכה ואם לא זכה וארשת שפתיו כל מענת סלה. תנא כל
לא לנצח אקצוף. סלה, כגון אלקים יכוננה עד עולם סלה. ועד, כגון ה' ימלוך לעולם ועד, אין להם הפסק לעולם. כתיב חיתך ישבו בה וגו', אם משים אדם את עצמו כחיה זו שרודרת ואוכלת,
יאכל פריה, נוצר התנייה ואוכלת. יש בה, כלומר תלמודו מתקיים בידו, וכיון שתלמודו מתקיים בידו הקב"ה מכין סעודתו, שנא' תכין בטובתך לעני אלקים. נוצר התנייה

(א) ס"א פ"ג ע"ב, (ב) כ"ד
לו. וצ"ע וע"י כתיבה טו:
ע"ש שם על צדו פירוש על
שנינא, א כל זה עד נוצלין
ממ' כן ס"א, (ד) סוטה מו:
בצ"י א"ת ו' ו' ו' ו' ו' ו'
הס ליתא, (ו) ל"ל ענינים
וכ"ה צ"ל, (ז) ו' ו' ו'
למעו, (ח) ע"ז ה"ה ע"ש,
(ט) מרס נה. ע"ש,
(י) עמוס' שנת עז. ד"ה
לחמך, (י) ו' ו' ו' ו' ו'
ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו'
כד: ד"ה אמר וכו' פ"י ד' ד' ק'
מלמך, (ח) ע"ז ה"ה ע"ש,
(י) ל"ל כל משא,

תורה אור השלם

1. כי לא כן בתינו את אל
בי ברית עולם שם לי
ערוכה בכל ושמרה כי
כל ישעי וכל חפץ כי לא
צמחך, שמואל ב כ"ה ה'
2. בי חיים הם
למוצאיהם ולכל בשרו
מרפא: משלי כ"ב
3. בי לוחות הן הם
לראשך: ויעקב
לך גרתיך: משלי א ט
4. רפאות תהי לשרך
ושקיל לעצמותיך:
משלי ג ה
5. כי נעים כי תשמרם
בבטנך יכונן יחדיו על
שפתיו: משלי כ"ב ה'
6. שמחה לאיש במענה
פיו ודבר בעתו מה טוב:
משלי טו כ
7. כי קרוב אליך הדבר
מאד בפך ובלבבך
לעשותו: דברים ל י'
8. תאות לבו נתתה לו
וארשת שפתיו כל מענת
סלה: תהלים כ"ג
9. כי לא לעולם אריב
ולא לנצח אקצוף כי רוח
מלפני יעשוף וצטפות
אני צעיתי:
ישעיהו נו ט
10. כאשר שמענו כן ראינו
בעיר ה' צבאות
בעיר אלהינו אלהים
יכוננה עד עולם סלה:
תהלים מ ט
11. ה' ימלוך לעולם ועד:
שמות טו יח
12. לחיו כערוגת הבשם
מגדלות מן הקדש
שפתותי ושוניס נסות
מור עבר:
שיר השירים ה יג
13. ויתן אל משה
בכלתו לדבר אתו ברוח
סני שני לוחות הקצת
לחת אבן קרבים באצבע
אלהים: שמות לז ח'
14. ותלת מעשה
אלהים הקה והמקבת
מכתב אלהים הוא חרות
על הלחות:
שמות לב ט
15. באר חפרה שרים
קרובי נדבי נעים מבחוק
במשנתם ומדברך
מקנה: וממתנה נחליאל
ומנחליאל במות:
ומבמות הגויא אשר
שדדה מובא ראש
הפסוקה יעשוף וצטפות
על פני ה' וישמך:
במדבר כא ח-כ
16. כל גיא ינשא וכל
הר ונגעה ישפילו והיה
לעקב למישור וירקסו
לבקעה: ישעיהו מ ד
17. חיתך ישבו בה תכין
בטובתך לעני אלקים:
תהלים ס"ה
18. נצר האנה יאכל
פריה ושמך יצמינו
יקבך: משלי כו יח